

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.51340>

Authenticity process is conducted by

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 09-05-2021
Kabul Tarihi: 18-06-2021
On-line Yayın: 31-08-2021

Article Type: Research article
Submitted: 09-05-2021
Accepted: 18-06-2021
Published Online: 31-08-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Göktaş, Ö & İzci, E. (2021). 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Eğitsel Sonuçlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Journal of History School*, 53, 2570-2600.

4+4+4 UYGULAMASI İLE 5. SINIFIN ORTAOKUL KAPSAMINA ALINMASININ EĞİTSEL SONUÇLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ¹

Özlem GÖKTAŞ² & Eyüp İZCİ³

Öz

Bu araştırmanın amacı, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırmada keşfedici karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerini toplamak amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu, nicel verileri toplamak içinse araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutu için 44 öğretmenle görüşme yapılmış, nicel boyutu için ise 637 öğretmene araştırmacı tarafından geliştirilen “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda temalar ayrı ayrı değerlendirildiğinde öğretmenler açısından en olumlu sonuç “Öğretmenlik Alan Bilgisi”, en olumsuz sonuçlar ise “Öğrencilerin Çocuksu Davranışları” ve “Öğrenci Seviyesi”; öğrenciler açısından en olumlu sonuç “Öğrenci Mutluluğu”, en olumsuz sonuçlar “Branş Öğretmenine Alışamama” ve “Duygusal Boşluk” temaları olduğu görülmüştür. Araştırmanın nicel boyutunda ise, öğretmenlerin seçmeli dersleri olumsuz bulduğu, öğrenciler açısından ve öğretim

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %50. Bu makale, ikinci yazın danışmanlığında birinci yazarında doktora tezinden üretilmiştir.

² Öğretmen, MEB, ozlemgoktas44@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2694-1987

³ Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, EPÖ Anabilim Dalı, eyup.izci@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6975-0454

programı açısından kararsız kaldıkları ve öğretmenler açısından eğitsel sonuçları olumlu buldukları sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul 5. Sınıflar, 4+4+4 Eğitim Uygulaması, 4+4+4 Uygulamasının Eğitsel Sonuçları.

Investigating the Educational Outcomes of Including 5th Grades in Secondary School after the Implementation of 4+4+4 Staging System According to Teacher Opinions

Abstract

The aim of this research is to investigate educational outcomes of including 5th grades in secondary school after the implementation of current 4+4+4 staging system according to teachers' opinions. The research was designed based on exploratory mixed method model. The qualitative data were collected using semi-structured interview forms, while the quantitative data were collected using a scale was developed by the researcher. To collect qualitative data, interviews were done with 44 teachers. To collect quantitative data, "Teachers' Opinion Scale on the Educational Outcomes of Including 5thGrade in Secondary School with 4+4+4 Staging System" developed by the researcher was administered to 637 teachers. On the qualitative dimension of the research, when the themes are evaluated separately, it is seen that the most positive result is in "Pedagogical Content Knowledge" theme and the most negative results are in "Students' Childish Behaviours" and "Students' Educational Levels" themes in terms of teachers. Meanwhile, it is also seen that in terms of students the most positive result is in "Happiness of Student" and the most negative results are in "Not Getting Used to Branch Teachers" and "Emotional Emptiness" themes. On the quantitative dimension of the research, teachers find elective subjects negative, they are indecisive in terms of students and curriculum, and they found positive educational results for teachers.

Keywords: 5th Grades in Secondary School, Implementation of 4+4+4 Staging System, Educational outcomes of 4+4+4 Staging System

GİRİŞ

Tanzimat'tan günümüze kadar Türkiye'de sürekli bir toplumsal değişim yaşanmaktadır. Eğitim sistemindeki arayışların sonucunda Türkiye'de eğitim programlarında Cumhuriyet döneminden itibaren birçok değişiklik yaşanmıştır. Ancak değişimlerin çoğu olumlu sonuçlanmamıştır (Akpınar, Dönder, Yıldırım ve Karahan, 2012). Toplumsal değişim, içinde bulunduğu toplumun birçok

özelliğinden etkilenmektedir. Toplumda egemen olan siyasal yapı, toplumun şehirleşme düzeyi, yasalar ve demokrasi kültürü de değişimi yakından ilgilendiren önemli parametrelerdir (İleri, 2009). Türkiye’de eğitime bakıldığında ilköğretimin süresi hep tartışılmış ve çeşitli nedenlerle, istenilen okullaşma oranına ulaşamamıştır (Güven, 2012). Cumhuriyetin ilk yıllarında zorunlu eğitim 3 yıl, sonra ise 5 yıl olarak uygulanmıştır. Ancak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için zorunlu eğitim süresinin arttırılması gerektiği hep tartışılmıştır (Akpınar vd., 2012; Örs, Erdoğan ve Kipici, 2013). “Bugün uluslararası toplumda, ilköğretim eğitiminin yetersiz kaldığı ve tüm nüfusun en azından lise düzeyinde eğitim alması gerektiği yaygın olarak kabul edilmiştir” (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012).

Eğitimde yaşanan yenilikler benimsendikçe, yenilikleri uygulayanlar birbirini etkiledikçe sosyal bir gelişim oluşmaktadır. Bundan dolayı yenilikler planlanırken bunu faaliyete geçirecek uygulayıcıların da katılımı sağlanmalıdır (Bursalıoğlu, 2000). Eğitim sisteminde yapılan değişimlerden en çok ve ilk başta etkilenenlerden olan öğretmenler değişimler karşısında farklı davranabilmektedirler. Bir kısmı değişikliklere uyum sağlarken bir kısmı da eğitim sistemine yabancılaşmaktadır. Değişime tepki gösteren ve mesleğine yabancılaşma gösteren öğretmenler ise başarısızlık, yaptıkları işe duyarsızlaşma, kendini yetersiz görme, geleceğe umutsuz bakma gibi duygulara kapılmaktadırlar (Demir, Doğan ve Pınar, 2014). Öğretmenlerin, değişim karşısında olumlu tutum geliştirmiş olmaları ise yeniliği kabullenerek uygulamaya dönüştürmeleri ve uygulamaya konulan yeniliklerin başarılı olmasında ayrı bir öneme sahiptir (Yılmaz vd., 2014). Yapılan değişikliklerde ortaya çıkan sorunları çözebilmek için de öğretmenlerin görüşlerinin alınması gelecekteki olası sorunları önlemenin yanında öğretmenlerin mesleki gelişmelerine de katkı sağlayacaktır (Başaran, 2004).

4+4+4 eğitim uygulaması 2012 yılında hayata geçmiştir fakat değişim algısının uzun bir süreç olduğu, bir günde oluşmadığı gibi, bir günde de değişmeyeceği unutulmamalıdır. Çünkü değişim, kayıtsız şartsız ve hemen kabul edilmez. Alışkanlıklar, değişimi tehdit olarak görme gibi hususlar, bu algının oluşumunu zorlaştırır. Bu ve benzer sebeplerden dolayı değişime karşı direnç oluşmaktadır. Değişimin oluşumu ve yönetimi sürecinin beklenen sonuçları üretmesi, bu sürecin etkin yönetimine ve doğru değişim algısına bağlıdır. Bu durum sağlanırsa başarılı olma ihtimali artacaktır (Çağlar, 2015). Ancak her ne olursa olsun değişiklikler olumlu olacağı gibi olumsuz sonuçlar da doğurabilir. “Değişim etkililik, verimlilik, güdülenmek ve doyum düzeyinin arttırılması gibi gelişmelerle sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz bir süreç içinde dağılma ve

etkinliğin azalması ile sonuçlanırsa olumsuz olarak nitelenebilir” (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995; akt. Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013, s.15).

Eğitim sistemindeki bu yeni uygulamadan en çok etkilenen gruplardan biri de 5. sınıf öğrencileridir. 5. sınıf öğrencileri bu uygulamayla artık ilkokul değil ortaokul öğrencisi olmuştur. Alan yazın incelendiğinde çalışmaların genel olarak nitel modelle yürütüldüğü, branş bazında ise en çok Sosyal Bilgiler dersine yönelik çalışmaların olduğu görülmüştür. Bu değişimle beraber öğrencilerin eğitim görülen binaları, öğretmenleri, öğretim programları, haftalık ders saatleri değişmiş ve seçmeli dersler eklenmiş ve birçok yenilikle karşı karşıya kalmışlardır. Özellikle 5. sınıfların ortaokul olmasıyla branş derslerine sınıf öğretmenleri yerine branş öğretmenlerinin girmesinin öğrenciler üzerindeki etkilerini inceleyecek çalışmalara ihtiyaç vardır (Kılınç ve Dere, 2015).

Araştırmanın amacı, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının neden olduğu eğitsel sonuçların öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda 5. sınıflarda Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerini yürüten öğretmenlerden nicel ve nitel veriler toplanarak konunun derinlemesine incelenmesi hedeflenmiştir.

YÖNTEM

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik bu çalışmada, nitel ve nicel araştırma desenlerinin birlikte ele alındığı keşfedici karma yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmada da öncelikle 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nitel araştırma yapılarak derinlemesine belirlenmeye çalışılmış ardından bu sonuçların genele nasıl yayıldığını incelemek ve sonuçlar hakkında genellemeler yapabilmek için nicel araştırma kullanılmıştır. Nicel çalışmada kullanılan ölçeği geliştirmek için de nitel araştırma bulgularından yararlanılmıştır.

Araştırmanın nitel bölümünde, nitel bir araştırma modeli olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmalarında, birden fazla olayın, programın vs. derinlemesine incelenmesi söz konusudur. Bu aşamada Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleriyle görüşmeler yapılmış ve 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçları derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda ise; 4+4+4 uygulamasının 5. sınıftaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2008, s.81) ilişkisel tarama modelini şu şekilde açıklamıştır; “ilişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve /veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir.” Bu çalışmada da 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflardaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri bağımsız değişkenler bağlamında incelenmiştir. Ayrıca bu araştırma ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile ortaya çıkan durumun nedenleri ve sonuçları irdelenmeye çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle de Nedensel karşılaştırma araştırmasına örnek olmaktadır.

Karma yöntem desenine uygun olarak tasarlanan bu araştırmanın nitel ve nicel aşamalarında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Nitel araştırma sorusu: Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirmektedir?

Nicel araştırma soruları:

1. Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin düzeyi nedir?
2. Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri, branşlarına, kıdemlerine, daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına, mezun oldukları fakülte türüne ve görev yaptıkları okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Nicel Boyutu İçin: Evren, Örneklem

Araştırmanın evrenini Malatya ili Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerindeki ortaokullarda görev yapmakta olan Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak yerine, zaman israfını önlemek amacıyla ve yeterli veri doygunluğu göz önüne alındığında örneklem alma yoluna gidilmiştir. Evren büyüklüğü 1793 olarak alınmıştır. Ancak ölçek geri dönüşlerinde yaşanabilecek sıkıntıları önlemek amacıyla mümkün olan en çok sayıda örnekleme ulaşılmaya hedeflenmiştir.

Katılımcıların belirlenmesinde önce seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme ile (devlet ortaokulu, özel ortaokul ve imam hatip ortaokulu) okullar belirlenmiş, ardından ulaşılmaya hedeflenen okullarda görev yapan öğretmenlere ulaşılmış ve o öğretmenler içinden seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden

ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerinden gönüllü olanlara araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek dağıtılmıştır. Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından öğretmenlerde aranan ölçütler şöyledir: Ortaokul 5. sınıflardaki Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerinden birini yürütüyor olmaları, 5. sınıflar ortaokul kapsamına alındıktan itibaren en az bir kez 5. sınıflarda seçmeli ders yürütmüş olmaları, Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların devlet, özel ya da imam hatip ortaokulu olması ölçüt alınmıştır. Araştırma evren ve örnekleminde yer alan öğretmen sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 1
Evren ve Örnekleimde Yer Alan Öğretmenlerin Dağılımı

İlçeler	Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul türü	Evrendeki öğretmen		Örnekleme alınan öğretmen	
		N	%	N	%
Yeşilyurt	Devlet Ortaokulu	665	83.64	250	83.33
	İmam Hatip Ort.	55	6.92	20	6.66
	Özel Ortaokul	75	9.43	30	10.00
	Toplam	795	100	300	100
Battalgazi	Devlet Ortaokulu	833	83.46	285	84.56
	İmam Hatip Ort.	70	7.01	24	7.12
	Özel Ortaokul	95	9.51	28	8.30
	Toplam	998	100	337	100

Evrende yer alan 133 okulun % 35'ine (n =46) ve bu okullarda görev yapan toplam 1793 öğretmenin yaklaşık olarak % 36'sına (n=645) ulaşılmıştır. Ancak ölçekleri eksik dolduran ya da gelişi güzel hep aynı derecede katılımı işaretleyen (Ör: sürekli 3= kararsızım) ölçekler elenmiş (n= 8) ve toplam 637 öğretmen örnekleme alınmıştır.

Araştırmanın Nitel Boyutu İçin: Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel boyutunda ise çalışma grubu belirlenirken, araştırmanın nicel boyutunda örnekleme alınan okullarda görev yapan öğretmenlerden, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilen öğretmenler belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda aranan ölçütler nicel bölümüyle aynıdır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin seçiminde aranan bu ölçütler beraberinde bir çeşitliliği de getirmiştir. Bu nedenle maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi de kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni araştırmada, farklı okullarda (devlet ortaokulu, özel ortaokul ve

imam hatip ortaokulları), farklı branş ve mesleki kıdemlere sahip öğretmenlerin görüşlerine yer vermektir. Bu amaçla farklı okullarda görev yapan, farklı branşlardaki: Türkçe (N=10), Matematik (N=12), Fen Bilimleri (N=8), Sosyal Bilgiler (N=6) ve İngilizce (N=8) olmak üzere toplam 44 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Ayrıca öğretmenlerin özel ortaokul, devlet veya imam hatip ortaokulunda görev yapma durumlarına göre, özel ortaokul için (ö), devlet ortaokulları için (d) ve imam hatip ortaokulu için (i) simgeleri kodlarına eklenmiştir. Örneğin 1 numaralı matematik öğretmeni özel ortaokulda çalışıyor ise M1ö şeklinde kodlanmıştır.

Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, hem nitel hem de nicel veri toplama araçları kullanılarak toplanmıştır. 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirleyebilmek için araştırmanın nitel boyutunda verilerin toplaması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları geliştirilmiştir. Araştırmanın nicel boyutunda ise araştırmacı tarafından “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” geliştirilmiştir.

Görüşme formunda öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirdikleri, olumlu olumsuz yönleri hakkında neler düşündükleri, 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programına (kazanımlarına, içeriğine, öğrenme-öğretme sürecine, ölçme-değerlendirme sürecine) ilişkin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın nicel boyutunda kullanılan veri toplama aracı ise nitel verilerin analizinden geliştirilen “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” dir.

Ölçek geliştirilirken, öncelikle öğretmenlerle yapılan nitel görüşmelerden elde edilen sonuçlar betimsel analizle analiz edilmiş ve öğretmenlerin görüşleri ortaya çıkarılmıştır. İlk taslakta nitel veri analizinde yer alan ifadelerden yola çıkarak 60 maddelik bir form hazırlanmıştır. Bu taslak form uzman görüşü için İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında görev yapan 8 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Ayrıca taslak form için 2 Türkçe, 2 Matematik, 3 Sosyal Bilgiler, 1 Fen Bilimleri, 1 İngilizce öğretmeninden de görüşler alınmıştır. Daha sonra uzmanlardan ve öğretmenlerden gelen öneri ve eleştiriler dikkate alınarak 48 maddelik taslak ölçek oluşturulmuştur. Hazırlanan bu ölçek pilot uygulamada kullanılmıştır.

Uzmanlar tarafından incelenen ve gözden geçirilen ölçek, 48 maddelik 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeği niteliğindedir. Ölçekte, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerine yönelik 48 madde ve bunlara katılma derecesini belirleme ile ilgili “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde 5 seçenek yer almaktadır. Bu seçeneklere verilerin analizinde kullanılmak üzere 5’den 1’e kodlar verilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması 2014–2015 eğitim öğretim yılının bahar yarıyılında araştırma örnekleminde yer alan okullarda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmeni (N=300) ile gerçekleştirilmiştir.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına yönelik öğretmen görüşleri ölçeği’nin açımlayıcı faktör analizine (AFA) ilişkin bulgular:

Açımlayıcı faktör analizine tabi tutulan ölçek 48 maddeliktir. İlk analiz sonuçlarına bakıldığında ölçeğin öz değeri 1’den büyük 10 faktörde toplandığı görülmüştür. Bu faktörlerin açıkladığı toplam varyans % 63,123 olmuştur.

Tablo 2

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği’ne Ait Bilgiler

Faktörler	Faktör İsmi	Faktördeki Madde Sayısı	Faktörlerin Özdeğeri	Faktörlerin Açıkladığı Varyans (%)	Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı
1.Faktör	Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar Öğretmenler	7	8,170	15,231	0,891
2.Faktör	Açısından Olumsuz Sonuçlar	6	3,675	13,212	0,876
3.Faktör	Öğrenciler Açısından Sonuçlar	7	2,752	12,971	0,864
4.Faktör	Öğretim Programı Açısından Sonuçlar Öğretmenler	5	1,639	10,438	0,823
5.Faktör	Açısından Olumlu Sonuçlar	4	1,328	8,716	0,747
	Toplam	29		60,567	0,905

Veriler varimax dik döndürme tekniği kullanılarak incelendiğinde aynı anda iki faktörde yüksek yük değerine sahip olduğu görülen, tek başına faktör oluşturan ve iki faktördeki yük değeri arasındaki fark 0,10 dan az olan maddeler (n=19) çıkarılarak binişme olmayana kadar döndürme işlemine devam edilmiştir. Böylelikle öz değeri 1'den büyük, madde yükleri 0,563 ile 0,857 arasında değişen toplam 29 madde, 5 faktörde toplanmıştır. Faktörlerin ortak varyanslarının 0,421 ile 0,761 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Bu faktörlerin açıkladığı toplam varyans oranı % 60,57'dir.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına yönelik öğretmen görüşleri ölçeği” nin doğrulayıcı faktör analizine (DFA) ilişkin bulgular:

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan beş faktörlü yapıyı test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Bu amaçla uygulamada ulaşılan 637 öğretmenden elde edilen verilerin çarpıklık- basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Bu verilerin sınır değerleri olan Çarpıklık<2 ve Basıklık<7 içerisinde oldukları görülmüştür (Şencan, 2005). Modelin veriye uyumu için iyileşme yapabilmek amacıyla düzeltme endeksleri kontrol edilmiştir (Şimşek, 2007).

Yapılan DFA sonucunda beş boyutlu yapıya ilişkin uyum iyiliği indeksleri şöyle bulunmuştur: Ki-Kare (χ^2) =868,46; Sd=364 ($\chi^2 /sd=2.385$), Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI) = 0.91, Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI) = 0.90, Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-Normed Fit Index, NNFI) = 0.98, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI) = 0.98, Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) = 0.047, Artık Ortalamaların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR) = 0.078, Standardize Edilmiş Artık Ortalamaların Karekökü (Standardized RMR) = 0.046. Böylelikle DFA analizi sonucunda ölçeğin 5 boyutlu faktör yapısı için elde edilen uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir ya da mükemmel sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür. Elde edilen bu verilere göre ölçme modelinin beş faktörlü yapısının doğrulandığı şeklinde yorum yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Nitel veriler toplanırken, toplam 44 ortaokul beşinci sınıf Türkçe (N=10), Matematik (N=12), Fen Bilimleri (N=8), Sosyal Bilgiler (N=6) ve İngilizce (N=8) öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler 2014–2015 eğitim öğretim yılının güz yarıyılında yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında öğretmenlerin soruları cevaplarken araştırmacıdan

etkilenmemesine çalışılmış ve görüşme süresi ortalama 30-45 dakika sürmüştür. Son olarak ortaya çıkan görüşme metinleri detaylı bir analize tabii tutulmuş ve öğretmen görüşleri arasındaki ortak noktalar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Nicel veriler 2015-2016 eğitim öğretim yılının güz yarısında toplanmıştır. Veriler toplanırken öncelikle okullar belirlenmiş ve bizzat araştırmacı tarafından okullara gidilerek ölçekler gönüllü öğretmenlere dağıtılmıştır. Öğretmenlerle tek tek iletişim kurulmaya çalışılmış ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmenlerin derste olduğu durumlarda, ya da ters devre (sabahçı-öğlenci) olup ulaşılamayan öğretmenlerin olduğu durumlarda, okuldaki Rehber öğretmenlerden veya idarecilerden yardım istenerek o öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Rehber öğretmenlerden veya idarecilerden araştırmaya katılacak Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerinin sayısı sorulmuş ve o okulda görev yapan öğretmen sayısı kadar ölçek okullara bırakılmıştır. Ölçek emanet edilen öğretmenlerin telefonları alınmış ve daha sonra iletişim kurularak ölçekler toplanmaya başlanmıştır. Toplam 46 okula 888 adet ölçek dağıtılmış, ancak çeşitli nedenlerle (öğretmenin unutulması, doldurmaması, kaybetmesi, 5. sınıflarla ilgili deneyimi olmaması vs. gibi) hepsinden dönüş alınamamıştır. Geri dönen ölçek sayısı 645'dir. Ölçeklerde eksik doldurulan ya da sürekli aynı katılım düzeyinin işaretlendiği ölçekler elenmiş (N=8) ve analizde kullanılacak ölçek sayısı N=637 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada nitel yöntemlerle toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma verileri birbirleriyle ilişkilendirilerek belirli temalar altında okuyucunun anlayacağı biçimde düzenlenmiştir. Kodlanmış veriyi temalara taşıma süreci taşınmamış veri kalmayınca kadar sürmüştür. Daha sonra toplanan verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak ve sonuç çıkarmak için araştırmada görüşme yapılan öğretmenlerden alınan veriler belirlenen temalara göre özetlenmiştir.

Nicel verilerin analizinde ise araştırmanın bağımlı değişkenlerinin puanlarının bağımsız değişkenlerinin alt birimlerine ait dağılımının normal olup olmadığı incelenmiştir. Normal dağılımı belirleme yöntemlerinden biri olan basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılmasına karar verilmiştir. Çarpıklık (Skewness) değerlerinin .568 ile .658 arasında değiştiği, Basıklık (Kurtosis) değerlerinin ise .965 ile .248 arasında değiştiği görülmüştür. Buna göre normallik varsayımı için değişkenlerin çarpıklık değerinin +1 ile -1 arasında olması gerektiğinden hareketle (Büyüköztürk, 2010) verilerin normal dağıldığı görülmüş ve analizler yapılırken parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Bu amaçla araştırmanın alt problemleri doğrultusunda betimleyici analizler (ortalama ve standart sapma) ve parametrik analizlerden olan t-testi, tek faktörlü ANOVA analizleri kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Nitel Verilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin öğretmenlerin görüşleri: Bu bölümde nitel araştırma sorusu olan “Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirmektedir?” sorusuna ilişkin bulgular analiz edilip yorumlanmıştır. Bu araştırma sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar:

1. Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı eğitsel sonuçlara ilişkin görüşleri: Olumlu görüşler ve olumsuz görüşler,
2. Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı eğitsel sonuçlara ilişkin görüşleri: Olumlu görüşler ve olumsuz görüşler,
3. Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programına ilişkin görüşleri başlıkları altında analiz edilip yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz görüşlerine ilişkin veriler Tablo 3’ de sunulmuştur.

Tablo 3
Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

<i>Görüşme soruları: 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?</i>		
Olumlu Görüşler		
(Öğretmenler açısından)	n	Katılımcılar
Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı	114	M6ö, M7d, M10i, M11d, M12d, T3d, F2d, F3d, F4i, F7d, F8d, S6ö, İ2d, İ7ö
Zevkli ders işleme	111	M3d, M7d, M8d, M11d, T4i, T9d, F3d, S2d, S6ö, İ7ö, İ8i
Olumlu sınıf iklimi	88	M3d, M7d, M8d, M10i, M11d, F3d, S2d, İ6d
Olumsuz Görüşler		
(Öğretmenler açısından)	n	Katılımcılar
Öğrencilerin çocuksu davranışları	227	M1d, M2d, M3d, M5d, M6ö, M7d, M8d, M9d, M10i, M12d, T1d, T3d, T7d, T9d, F1ö, F3d, F5i, F7d, S2d, S5d, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ6d, İ7ö, İ8i
Öğrencilerin hazırlanışlığı	118	M1d, M2d, M3d, M5d, M8d, M9d, M10i, M12d, T1d, T2d, T5d, T10ö, F2d, F3d, F5i, F4i, F6d, F7d
Öğrenciyi tanıma	116	M2d, M5d, M7d, M8d, M9d, T1d, T2d, T4i, T5d, T7d, T8d, F2d, F4i, F5i, F7d, S4d
Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları	115	M1d, M2d, M3d, M8d, M9d, M12d, T3d, T5d, F1ö, F3d, F4i, F5i, S5d, İ1d, İ5d
İletişim problemleri	114	M2d, M6ö, M8d, M12d, T2d, T3d, T10ö, F1ö, F7d, S5d, İ4d, İ6d, İ7ö, İ8i
Zaman problemi	112	M7d, M8d, M9d, T2d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F4i, F5i, İ4d, İ7ö
Öğretim yöntemleri	7	M1d, M2d, M4d, M5d, M9d, T7d, F8d

Tablo 3'e göre olumlu sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum "Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı" olmuştur. Bu temada öğretmenler eski uygulamada 5. sınıflar ilköğretimde temel derslerin de sınıf öğretmeni tarafından verildiğini ancak bu uygulama ile alan bilgisine daha çok hakim olan branş öğretmenlerinin dersi yürütmesini olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan branşlar bazında bakıldığında olumlu görüş bildiren öğretmenlerin çoğunluğunu Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenlerinin oluşturduğu görülmüştür. "Zevkli ders işleme" ve "Olumlu sınıf iklimi" de öğretmenlerin bu uygulamanın olumlu buldukları yanlarındandır. Öğretmenler diğer kademelere göre 5. sınıflarda daha zevkli ders işlediklerini ve 5. sınıflarda olumlu bir sınıf ikliminin oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: "İlk dört yılda sınıf öğretmeni gerekli bilgileri veriyor zaten, 5. sınıfta alan öğretmeni daha iyi bilgileri sunabilir diye

düşünüyorum.”[T3d]; “5. sınıflarda daha verimli ders işlediğimi düşünüyorum, daha zevkli oluyor.”[T4i].

Olumsuz Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Öğrencilerin çocuksu davranışları” olmuştur. Araştırmaya katılan branş öğretmenleri 5. sınıf öğrencilerinin örneğin sık sık tuvalet izni istemesi, hep beraber konuşması, sürekli ayakta olmak istemesi, söz isterken öğretmen masasına kadar gitmesi, yazı yazarken çok yavaş olması... gibi özelliklerini çocuksu olarak nitelendirmişlerdir. Öğretmenler bu durumun kendilerini yordüğünü, öğrencileri sürekli uyarmak zorunda bıraktığını, ders işlerken zaman kaybı yarattığını dile getirmişlerdir. Diğer olumsuz temalar ise şöyledir: “Öğrencilerin hazırbulunuşluğu”, burada öğretmenler öğrencilerin hazırbulunuşluklarını yeterli görmediklerini, aynı zamanda kendilerinin de 5. sınıfların bilgi düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıklarını, “Öğrenciyi tanıma” temasında öğretmenler, 5. sınıf öğrencilerini daha önce ilkokuldayken sınıf öğretmenlerinin daha iyi tanıdığını ve onların düzeyine göre ders anlattığını ancak şimdi ilk kez 5. sınıfların dersine giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazırbulunuşluğunu bilmemesini olumsuz bulduklarını, “Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları” temasında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, onlara bekledikleri ilgi ve sevgiyi sınıf öğretmenleri kadar gösteremediklerini, “İletişim problemleri” temasında öğrencilerle yaşadıkları bir takım zorlukların, iletişim problemleri ortaya çıkardığını , “Zaman problemi” temasında öğretmenler konuları yetiştirmek veya daha fazla soru çözenin yanında öğrencileri daha iyi tanımak ve 5. sınıftaki öğrencilerin beklediği ilgiyi onlara gösterebilmek için zamana ihtiyaç duyduklarını ve “Öğretim yöntemleri” temasında ise öğretmenlerin öğrencilerin hazırbulunuşluğuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanamadıklarını, konuları öğrencilere anlatırken nasıl bir yol izlemeleri konusunda zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “5. sınıflarda çocukların davranışları sıkıntı olabiliyor, mesela geçen bir öğrencim ödevini unuttuğu için ağlıyordu. Fazla çocuksu davranışlarla uğraşıyoruz.”[M3d]; “Seviyelerine inmekte zorlanıyoruz. Çocuklar bizden sıkılıyor, sıkıcı gelebiliyoruz onlara.” [F6d]

Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz görüşlerine ilişkin veriler Tablo 4’ de sunulmuştur.

Tablo 4
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşler

<i>Görüşme soruları: 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?</i>		
Olumlu Görüşler		
(Öğrenciler açısından)	n	Katılımcılar
Öğrenci mutluluğu	88	M7d, M8d, M11d, M12d, T3d, T8d, F3d, F8d
Uyum sorunları	55	M12d, T7d, T10ö, F6d, S6ö
Sorumluluk kazanma	33	M11d, F6d, S6ö
Olumsuz Görüşler		
(Öğrenciler açısından)	n	Katılımcılar
Branş öğretmenine alışmama	226	M1d, M2d, M3d, M5d, M6ö, M7d, M8d, M12d, T2d, T3d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F5i, F7d, S1i, S4d, S5d, S6ö, İ1d, İ4d, İ5d
Duyusal boşluk	225	M1d, M2d, M3d, M6ö, M8d, M9d, M10i, M11d, T2d, T3d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F2d, F5i, F7d, S1i, S4d, S5d, İ1d, İ2d, İ4d, İ6d, İ7ö
Bilişsel hazırbulunuşluk	225	M1d, M2d, M4d, M5d, M6ö, M8d, M9d, M10i, M11d, M12d, T1d, T2d, T4i, T10ö, F5i, S1i, S2d, S4d, S5d, S6ö, İ2d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Fiziksel hazırbulunuşluk	222	M1d, M3d, M4d, M6ö, M7d, M8d, M9d, M12d, T1d, T2d, T4i, T8d, T10ö, F2d, F5i, F7d, F8d, S1i, S4d, İ2d, İ3d, İ6d
Sorumluluklarını yerine getirememesi	110	M2d, M6ö, M7d, T2d, T4i, F6d, F7d, S4d, İ2d, İ3d
Dikkat eksikliği	9	M4d, M5d, M6ö, M9d, T4i, T8d, T10ö, S2d, İ7ö

Tablo 4’e göre olumlu sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı *olumlu* eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Öğrenci mutluluğu” olmuştur. Öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin farklı öğretmenlerle ders işlemekten zevk aldıklarını, daha mutlu oldukları sonucuna ulaşmışlardır. “Uyum sorunları” temasında öğretmenler daha önce 6. sınıfların ortaokula alışmaları için bir uyum süreci geçirdiklerini, 4+4+4 uygulaması ile artık 5. sınıftan itibaren ortaokul olan öğrencilerin, bir yıl erken ortaokul oldukları için bu uyum sorunlarını 6. sınıfta yaşamadıkları, “Sorumluluk kazanma” temasında ise farklı öğretmenler ve onların verdiği farklı görevler olacağından, öğrencilerin daha fazla sorumluluk almaya başlayacakları sonucuna ulaşmışlardır. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “Eskiden 6. sınıflarda şikâyet ettiğimiz şeyler şimdi 5. sınıflarda var. Tuvalet vs. için

sürekli izin istiyorlar. Böyle iyi oldu, bu sıkıntıları bir yıl önceden atlatmış olacağız.”[T7d], “Birebir ilgileniyorum, ödev kontrolü yapıyorum. Çocuklar çok mutlu oluyorlar. Defterlerine imza, yıldız vs. atmam çocukları çok mutlu ediyor.”[M12d]

Olumsuz Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Branş öğretmenine alışamama” olmuştur. Öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla ilkokuldan ayrılan ve ortaokul olan 5. sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden ayrılmalarıyla yeni öğretmenlere alışmada sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında yine öğretmenlerin yüksek oranda öğrenciler açısından olumsuz buldukları durumlar “Duygusal boşluk”, “bilişsel hazırbulunuşluk” ve “fiziksel hazırbulunuşluk” temalarıdır. Araştırma bulgularında, 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul olunca ebevyn gibi gördükleri sınıf öğretmenlerinden ayrılmanın öğrencilerde duygusal bir boşluk yarattığı ayrıca öğrencilerin bilişsel ve fiziksel hazırbulunuşluğunun ortaokul olmak için yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler açısından olumsuz görülen diğer durumlar “Sorumluluklarını yerine getiremem” ve “Dikkat eksikliği” olmuştur. Burada da öğrencilerin ortaokul olmakla birlikte artan sorumluluklarını yerine getirmekte zorlandıkları, ayrıca öğretmenler, öğrencilerin ders esnasında çok çabuk dikkatlerinin dağıldığını, sıkıldıklarını ve dikkatlerini toplayamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “Öğretmen çok olunca çocuk alışamıyor. Her öğretmen farklı kural koyuyor, çocuk bocalıyor.”[S5d]; “Çocuklar tek bir öğretmenle daha iyi olur. Her öğretmene uyum sağlamada sorun yaşıyorlar. İlkokul öğretmenin anne baba sevgisini bizden alamıyorlar.”[T5d]

Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme- öğretme süreci ve ölçme- değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgular analiz edilip yorumlanmıştır.

Tablo 5**Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri***Görüşme soruları: Yürütmekte Olduğunuz Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleriniz nelerdir?*

Kazanımlara İlişkin	n	Katılımcılar
Öğrenci seviyesine uygun olmayışı	221	M2d, M5d, M6ö, M7d, T1d, T2d, T3d, T4i, T6d, T7d, F2d, F3d, F8d, S4d, S5d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenci seviyesine uygun oluşu	116	M1d, M3d, M4d, M8d, M9d, M10i, M12d, T5d, T9d, T10ö, F1ö, F4i, F5i, F7d, S2d, İ1d
Kazanımların fazlalığı	110	T1d, S5d, S6ö, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Kazanımların yeterliliği	99	M1d, M3d, M4d, M8d, M10i, M12d, T10ö, F7d, S2d
İçeriğe İlişkin	n	Katılımcılar
Öğrenci seviyesine uygun olamayışı	22	M5d, M6ö, M7d, T1d, T2d, T3d, T4i, T6d, T7d, F2d, F3d, F7d, F8d, S4d, S5d, S6ö, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenci seviyesine uygun oluşu	18	M1d, M2d, M3d, M4d, M9d, M10i, M11d, M12d, T5d, T8d, T9d, T10ö, F1ö, F4i, F5i, S2d, S3d, İ1d
Etkinliklerin yeterliliği	18	M4d, M6ö, M7d, M11d, T1d, T3d, T4i, T6d, T7d, T9d, F2d, F7d, F8d, S4d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin	n	Katılımcılar
Ders saatinin uygunluğu	19	M1d, M3d, M4d, M8d, M9d, M10i, M11d, T1d, T2d, T8d, T9d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F5i, F8d, S2d, S3d
Ders saatinin uygun olmayışı	17	M5d, M6ö, M7d, T3d, T5d, T6d, T7d, T10ö, F6d, S4d, S6ö, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Oyun etkinlikleri	16	M4d, M6ö, M7d, M8d, M11d, T1d, T7d, F6d, F7d, F8d, S4d, İ3d, İ4d, İ5d, İ7ö, İ8i
Öğretim yöntem ve teknikleri	12	M2d, M4d, M5d, M8d, M9d, M10i, T1d, T3d, F5i, F6d, F8d, İ4d
Öğretim materyalleri	6	M2d, İ1d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Ölçme- Değerlendirmeye İlişkin	n	Katılımcılar
Ölçme-değerlendirme araçlarının yetersizliği	20	M5d, M6ö, M8d, M11d, M12d, T1d, T8d, T9d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F8d, S4d, İ1d, İ2d, İ3d, İ5d, İ7ö, İ8i
Ölçme-değerlendirme araçlarının yeterliliği	17	M1d, M2d, M3d, M7d, M9d, M10i, T2d, T3d, T4i, T5d, T6d, T7d, T10ö, F5i, S2d, S3d, İ4d
Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmayışı	13	M6ö, M8d, M11d, T1d, T8d, F1ö, F6d, F7d, İ2d, İ3d, İ5d, İ6d, İ7ö

Kazanımlara ilişkin bulgular: Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin

öğretim programının kazanımlarına yönelik en fazla görüş bildirdikleri tema “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı” olmuştur. Bu temada en fazla görüş bildiren öğretmenler ise İngilizce ve Türkçe öğretmenleridir. Aynı şekilde Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu belirtirken, Türkçe ve Matematik öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin altında olduğunu belirtmişlerdir. Diğer görüş bildirilen temalar “Öğrenci seviyesine uygun oluşu”, “Kazanımların fazlalığı” ve “Kazanımların yeterliliği” olmuştur. Yine çoğunlukla Matematik öğretmenlerinin kazanımları öğrenci seviyesine uygun ve yeterli sayıda bulunduğu ancak İngilizce öğretmenlerinin kazanımları fazla ve öğrenci seviyesine uygun bulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “Kazanımlar öğrenci seviyesine göre hafif kalıyor. Yani hiç dilbilgisi kazanımı yok. Aslında çocuk gayet rahat alabilir.”[T2d]; “Bana göre çok kolay olsa da kazanımlar öğrenci seviyesine uygun bence.”[F4i]

İçeriğe ilişkin bulgular: Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının içeriğine yönelik en fazla görüş bildirdikleri tema “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı” olmuştur. Türkçe öğretmenlerinin 5. sınıfta hiç dilbilgisi konularına yer verilmediğini belirttikleri, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içeriğin 5. sınıf seviyesine göre çok yoğun bulunduğu, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin ise içeriği çok basit ve yüzeysel buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer görüş bildirilen temalar “Öğrenci seviyesine uygun oluşu” ve “Etkinliklerin yeterliliği” olmuştur. İçeriğin öğrenci seviyesini uygunluğu ile en fazla görüş bildiren Matematik öğretmenleri olmuştur. Etkinliklerin yeterliliği ile sıkıntı yaşayan iki branş ise Türkçe ve İngilizce öğretmenleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “İçerik çok boş ve çok hafif. Ben bazı konularda ek bilgiler veriyorum.”[F2d]; “İçerik çok ağır, ders süresi de az, yetişmiyor.”[S4d]

Öğrenme- öğretme sürecine ilişkin bulgular: Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme- öğretme sürecine ilişkin yönelik en fazla görüş bildirdikleri temalar “Ders saatinin uygunluğu” ve “Ders saatinin uygun olmayışı” olmuştur. Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin çoğu 4+4+4 uygulamasıyla 5. sınıflardaki kendi branşlarının haftalık ders saatlerinin uygun olduğunu belirtirken, İngilizce ve Türkçe öğretmenleri uygun olmadığını ifade etmiştir. “Oyun etkinlikleri”, “Öğretim yöntem ve teknikleri” ve “Öğretim materyalleri” görüş bildirilen diğer temalardır. Yine bu temalar incelendiğinde en fazla İngilizce öğretmenlerinin oyun

etkinliklerinin az olduğunu ve yeterli araç gerecin olmadığını ifade ettiği bunun yanında en fazla Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilerin seviyesine uygun yöntem ve teknikleri kullanmada sıkıntı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “Haftada 6 saat Türkçe dersi çok fazla, zaten konular oldukça yüzeysel, zamanı nasıl değerlendireceğimi bilemiyorum.”[T7d]; “Çocukların daha aktif olacağı, basit konuları bile eğlenceli öğretebileceğim etkinlikler olmalıydı.”[İ7ö]

Ölçme- değerlendirme boyutuna ilişkin bulgular: Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme- değerlendirme boyutuna yönelik en fazla görüş bildirdikleri temalar “Ölçme-değerlendirme araçlarının yetersizliği” ve “Ölçme-değerlendirme araçlarının yeterliliği” olmuştur. Öğretmenlerden en fazla Türkçe ve Matematik öğretmenleri 5. sınıflarda kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının yeterli olduğunu yine en fazla Fen Bilimleri ve İngilizce öğretmenleri kullandıkları ölçme değerlendirme araçlarının 5. sınıflara uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Ölçme değerlendirme boyutunda yer alan diğer bir tema ise “Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmayışı” olmuştur. Öğretmenler, öğrencilerinin sadece yazılıdan aldıkları notlara bakmak yerine gelişimsel özelliklerine, yaşlarına uygun, süreç değerlendirmesi yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin yapılan ölçme değerlendirmenin öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmadığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu temada en fazla görüş bildiren öğretmenlerin İngilizce öğretmenleri olduğu görülmüştür. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şöyledir: “5. sınıflarda özellikle 1. dönem sıkıntılı oluyor. İlkokul öğretmeni biraz notları şişiriyor. Biz sadece yazılıya bakarak karar verdiğimiz için seviye birden düşüyor. Çocukta da özgüven zedeleniyor, veli de telaşa kapılıyor. Çocuğu tanıyıp ona göre değerlendirme yapmak gerekiyor. Sadece yazılı yeterli değil.” [F2d]; “Yazılı yapıyorum ama tüm soru tiplerinden soruyorum, proje görevleri de veriyorum. Bu yeterli oluyor.”[İ4d]

Nicel Verilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin düzeyi: Öğretmenlerin ‘4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği’nden aldıkları puanların dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin ‘4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği’nden Boyut ve Madde Bazında Aldıkları Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler (N=637)

Boyut	Maddeler	Min. -Max.	$\bar{X}$	Düzye	SS
Seçmeli Derslere Yönelik Sonuçlar	M21	1-5	3,72	Katılıyorum	1,30
	M22	1-5	3,45	Katılıyorum	1,30
	M24	1-5	3,45	Katılıyorum	1,34
	M23	1-5	3,27	Kararsızım	1,37
	M19	1-5	3,55	Katılıyorum	1,42
	M18	1-5	3,75	Katılıyorum	1,35
	M20	1-5	3,56	Katılıyorum	1,23
	Toplam	7-35	24,78	Katılıyorum	7,17
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	M12	1-5	2,39	Katılmıyorum	1,23
	M11	1-5	2,17	Katılmıyorum	1,20
	M13	1-5	2,05	Katılmıyorum	1,15
	M5	1-5	2,16	Katılmıyorum	1,19
	M2	1-5	2,21	Katılmıyorum	1,36
	M10	1-5	2,36	Katılmıyorum	1,26
	Toplam	6-30	13,37	Katılmıyorum	5,72
	Öğrenciler Açısından Sonuçlar	M4	1-5	2,64	Kararsızım
M7		1-5	2,64	Kararsızım	1,47
M1		1-5	2,68	Kararsızım	1,61
M17		1-5	2,97	Kararsızım	1,45
M16		1-5	2,6	Kararsızım	1,41
M14		1-5	2,95	Kararsızım	1,43
M3		1-5	2,75	Kararsızım	1,39
Toplam		7-35	19,31	Kararsızım	7,70
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	M28	1-5	3,13	Kararsızım	1,22
	M26	1-5	3,22	Kararsızım	1,25
	M27	1-5	2,65	Kararsızım	1,32
	M29	1-5	3,50	Katılıyorum	1,13
	M25	1-5	3,26	Kararsızım	1,24
	Toplam	5-25	15,78	Kararsızım	4,71
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	M8	1-5	3,54	Katılıyorum	1,23
	M9	1-5	3,61	Katılıyorum	1,25
	M15	1-5	3,73	Katılıyorum	1,18
	M6	1-5	3,57	Katılıyorum	1,18
	Toplam	4-16	14,47	Katılıyorum	3,73

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ toplam= 24.7) Katılıyorum düzeyinde, Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar boyutuna ilişkin

görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ toplam= 13.3) Katılmıyorum düzeyinde, Öğretmenlerin Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ toplam= 19.3) Kararsızım düzeyinde, Öğretmenlerin Öğretim Programı Açısından Sonuçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ toplam= 15.7) Kararsızım düzeyinde, Öğretmenlerin Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ toplam= 14.4) Katılıyorum düzeyindedir.

Özetle öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasını öğretmenler açısından olumlu olarak değerlendirdikleri, seçmeli dersler açısından yaşanan sonuçları olumsuz olarak değerlendirdikleri, öğrenciler ve öğretim programları konusunda yaşanan sonuçlarda ise kararsız kaldıkları yorumu yapılabilir.

Araştırmannın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin analizi: Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına yönelik görüşlerinin çeşitli bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve elde edilen bulgular ortaya konulmuştur. Yapılan analizler sonucu öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre farklılaştığı görülürken; kıdemlerine, daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına ve mezun oldukları fakülte türüne göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Branşlarına göre analizi: Bulgular incelendiğinde “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin alt boyutlarından Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar, Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar, Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar boyutlarında öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutunda ise öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılıkların hepsi İngilizce öğretmenleriyle diğer branş öğretmenleri arasında görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ =17,3) Katılmıyorum düzeyinde, diğer branşların tümü ise ($\bar{X}$ =19,5-20,0) Kararsızım düzeyindedir. Bu durum İngilizce öğretmenlerinin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin olumlu olmadığı ya da daha az olumlu olduğu bunun yanında diğer tüm branş öğretmenlerinin bu konuyla

ilgili kararsız kaldıkları şeklinde yorumlanabilir. Branş değişkeninin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından öğretmenlerinin görüşlerinin üzerinde ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek üzere hesaplanan η^2 değerinden (.01) hareketle, öğretmenlerin bu boyuttan aldıkları puanlara ait gözlenen varyansın yaklaşık olarak % 1'inin branş değişkenine bağlı olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğüne ilişkin değer göz önünde bulundurulduğunda, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından branş değişkeninin “küçük” etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir.

Öğretim Programı Açısından Sonuçlar boyutunda da öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılıkların hepsi Matematik öğretmenleriyle Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri arasında görülmektedir. Matematik öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ =16,8) Kararsızım düzeyinde, diğer branşların ortalaması da ($\bar{X}$ =14,7-15,6) Kararsızım düzeyindedir. Branş değişkeninin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programına ilişkin sonuçlarının öğretmenlerinin görüşlerinin üzerinde ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek üzere hesaplanan η^2 değerinden (.02) hareketle, öğretmenlerin bu boyuttan aldıkları puanlara ait gözlenen varyansın yaklaşık olarak % 2'sinin branş değişkenine bağlı olduğu belirlenmiştir.

Okul türüne göre analizi: Bulgular incelendiğinde “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar, Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar, Öğretim Programı Açısından Sonuçlar ve Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar boyutlarında öğretmenlerin görüşlerinin okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür.

Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutunda ise öğretmenlerin görüşlerinin okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılık devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenler ile özel ortaokulda görev yapan öğretmenler arasında görülmektedir. Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$ =19,6) Kararsızım düzeyinde, özel ortaokulda görev yapan öğretmenler ise ($\bar{X}$ =16,8) Katılmıyorum düzeyindedir. Bu durum ortalamalar açısından yorumlandığında Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin ölçeğin *Öğrenciler Açısından Sonuçlar* boyutuna ilişkin

görüşlerinin, özel ortaokulda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumlu eğitsel sonuçlarında, diğer kademelere göre daha zevkli ders işleme ve öğrencilerin öğrenmeye istekli oluşunun yarattığı pozitif sınıf iklimi, branş öğretmenin alan bilgisinin sınıf öğretmeninden daha iyi olması olarak tanımlanan “Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı” araştırmanın nitel bulgularında öne çıkmıştır. Nicel boyutta ise ölçeğin “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutundaki maddelere öğretmenlerin katıldığı sonucuna varılmıştır. Ölçeğin bu boyutunda “M8: 5. sınıflarda dersi zevkli işliyorum.”, “M9:5.sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre derse aktif katılımı benim de motivasyonumu artırıyor.”, “M15: 5. sınıf öğrencileriyle kolaylıkla iletişim kurabiliyorum.”, “M6: 5. sınıflarda dersleri oyunlaştırarak işlemek için kendimi yeterli görüyorum.” maddeleri yer almıştır.

Sınıf iklimi, motivasyon, iletişim ve öğretmen yeterliliği kavramları 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçlarda öne çıkmaktadır. Sınıf iklimi, sınıf içi davranışları ve öğrenmeleri belirleyen temel bir etken olabilmektedir. Sınıf iklimi ile öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenme çıktıları arasında pozitif bir ilişki olduğu yapılan araştırmalarda görülmüştür. Olumlu ve olumsuz sınıf iklimine sahip sınıflarda, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişkilerde de farklılıklar olmuştur. Olumlu sınıf iklimine sahip sınıfta daha çeşitli olumlu davranışlar ve bu davranışların gözlenme sıklığının daha çok olduğu görülürken, olumsuz sınıf iklimine sahip sınıfta ise bireyler birbiri ile ya rekabete dayalı bir iletişim içinde ya da birbirlerine karşı duyarsız olmaktadır (Çengel, 2013). Çalışma bulguları da bu görüşü desteklemiştir. Öğretmenler 5. sınıflardaki olumlu sınıf ikliminin öğrencilerin dersteki motivasyonunu artırdığını, öğretmenlerin daha zevkli ders işlemesine neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmada yine öğretmenler açısından olumlu görülen bir eğitsel sonuç branş öğretmenlerinin ‘Öğretmenlik Alan Bilgileri’nin sınıf öğretmenlerinden daha iyi olacağı görüşüdür. Benzer şekilde değişik branşlar bazında yapılan araştırmalar öğretmenlerin 5. sınıf derslerini branş öğretmeni tarafından verilmesini olumlu buldukları sonucuna ulaşmıştır (Epeçan, 2014; Kaya vd., 2015; Zayimoğlu Öztürk, 2015). Bazı çalışmalarda 5. sınıflara branş öğretmenlerinin girmesinin öğrencilerin ilgili uzman kişilerden eğitim almaları

nedeniyle daha faydalı olacağı belirtilmektedir (Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal, 2014; Kaya vd., 2015; Kazu ve Eroğlu,2012).

Araştırmanın nitel bulgularında 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçları hakkında öğretmenlerin daha çok olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nicel bulgularında ise “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin alt boyutlarından “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katıldıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin araştırmanın nitel boyutunda en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan olumsuz bulgular; öğrencilerin çocuksu davranışları, öğretmenlerin öğrencilerin hazırbulunuşluklarını yeterli görmemeleri, aynı zamanda kendilerinin de 5. sınıfların bilgi düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıkları, ilk kez 5. sınıfların dersine giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazırbulunuşluğunu bilmemesi ve öğrencilerin hazırbulunuşluğuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanamadıkları, konuları öğrencilere anlatırken nasıl bir yol izlemeleri konusunda zorlandıkları, öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamadıkları, onlara bekledikleri ilgi ve sevgiyi sınıf öğretmenleri kadar gösteremedikleri, öğrencilerle yaşadıkları bir takım zorlukların, iletişim problemleri ortaya çıkardığı, konuları yetiştirmek veya daha fazla soru çözenin yanında öğrencileri daha iyi tanımak ve 5. sınıftaki öğrencilerin beklediği ilgiyi onlara gösterebilmek için zamana ihtiyaç duydukları olmuştur.

Nicel bulgularda ise ölçeğin “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katıldıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları görülmüştür. Bu boyutta yer alan “M2: 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine göre ders anlatmakta zorlanıyorum.”, “M5: 5. sınıfların yaş düzeyine uygun yöntem ve teknikleri kullanma konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.”, “M10: 5. sınıf öğrencilerine bekledikleri ilgiyi gösteremiyorum.”, “M11: 5. sınıf öğrencileriyle iyi iletişim kuramıyorum.” gibi araştırmanın nitel bölümünde de öğretmenlerin olumsuz bulduğu maddelere, nicel boyutta öğretmenler “Katılmıyorum” düzeyinde cevap vermiştir. Buradan araştırmanın öğretmenler açısından olumsuz eğitsel sonuçlarının genellenmediği görülmüştür.

Olumsuz görüşler, olumlulara kıyasla bu ve benzer araştırmalarda daha çok ön plana çıkmıştır (Aybek ve Aslan, 2015; Düşmez ve Bulut, 2015; Kaya vd., 2015; Tangülü ve Çıdacı, 2014). Çapar (2015), 12 yıllık eğitim kapsamında

5. ve 9. sınıf öğretmen ve öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin kendilerini derslerin işlenişi hususunda, “orta düzeyde başarılı” ya da “başarısız” olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşmıştır. Demir, Doğan ve Pınar (2013) da katılımcıların tamamı bu yaş grubunun gelişim özelliklerini bilmediklerinden dolayı 5.sınıflarda halen disiplin sorunları yaşadıklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin seviyelerine inme konusunda sürekli sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunu kendi çabaları ile kısmen aşabildiklerini, bir katılımcının ise sınıf öğretmenliğinden geldiği için sorun yaşamadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Demir (2013) araştırmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf derslerine girdiklerinde öğrencilerin seviyelerine inme ve 5.sınıf müfredatını anlama konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu bulgular araştırmanın nitel bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmanın nitel bulgularına bakıldığında, öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme- değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerine yönelik sonuçlarında branşlar bazında farklılıklar görülmüştür.

Genel olarak bakıldığında *Türkçe öğretmenleri* öğretim programında kazanımları ve haftalık ders saatini uygun bulmamakla beraber, ölçme değerlendirme yöntemlerini uygun bulmakta, içerikte ise daha çok olumsuz olmakla beraber olumlu görüşlerin de yakın olduğu görülmüştür. *Matematik öğretmenleri* programın tüm boyutlarında genel olarak olumlu görüş bildirmekte ancak öğrenme- öğretim sürecinde oyun türü etkinliklerin az olduğunu ifade etmektedirler. *Fen bilimleri öğretmenleri* ise genel olarak programın kazanımlarını uygun bulmakta, haftalık ders saatinin artmasını olumlu olarak değerlendirmekte ancak içeriğe ilişkin öğretmenlerin yarısı olumsuz düşünmekte, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme değerlendirme araçlarını yetersiz bulmaktadır. *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin* çoğunluğu ise kazanımların öğrenci seviyesine uygun olmadığını ve fazla olduğunu, içeriğin yeterli olmadığını belirtirken öğrenme- öğretim süreci ve ölçme değerlendirme ile ilgili genelde olumlu düşünmektedirler. *İngilizce öğretmenlerinin* ise büyük çoğunluğu kazanımları sayıca fazla ve öğrenci seviyesine uygun bulmamakta, aynı şekilde içeriği uygun bulmamakta ve yeterli etkinliklerin olmadığını düşünmektedirler. Haftalık ders saatinin uygun olmadığını dile getiren İngilizce öğretmenleri kullanılan ölçme değerlendirme yöntemlerini de öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun görmemektedir.

Araştırmanın nicel bulgularında ise öğretmenler kullanılan ölçeğin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutlarında kararsız kaldıkları

sonucuna varılmıştır. Branşlarına göre ise “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutunda bulunan anlamlı farklılıkların hepsi Matematik öğretmenleriyle Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri arasında görülmüştür. Ancak hesaplanan küçük etki büyüklüğünden ($Eta\ kare=0.02$) hareketle bu farkın uygulamada anlamlı olmadığı, öğretmenlerin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutundaki görüşlerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda olumsuz görüşler incelendiğinde en fazla olumsuz görüşün matematik öğretmenleri tarafından dile getirildiği görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ise öğretmenler açısından en az olumsuz görüşü dile getirirken, öğrenciler açısından olumsuz görüşleri yüksek oranda dile getirdiği görülmüştür. İngilizce öğretmenleri ise öğrenciler açısından olumlu görüş bildirmezken olumsuz görüşlerde en fazla görüş dile getiren branş olmuştur. Araştırmanın nicel bölümünde de nitel bulgular, branşlar bazında genellenmiştir denilebilir. Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin branşlarına göre analizinde ölçeğin “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” boyutunda görüşler arasındaki farklılıkların hepsi İngilizce öğretmenleriyle diğer branş öğretmenleri (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler öğretmenleri) arasında görülmüştür.

Genel olarak sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin, öğrencilerin duygusal gelişimi açısından olumsuz görüşlerinin yoğun olduğu, öğrencilerin yaşlarına uygun ders anlatmakta zorlandıkları ve kendilerini geliştirmeye ihtiyaç duydukları, öğretim programları açısından başta İngilizce öğretim programı olmak üzere hemen her branşta düzenlemelere gidilmesi gerektiği görülmüştür.

ÖNERİLER

1. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin branş öğretmenine alışamadığı, duygusal boşluk yaşadığı, fiziksel ve bilişsel hazırbulunuşluklarında yetersizlikler olduğu gibi bulgulardan hareketle şayet 5. sınıflarda dil ağırlıklı bir kademe söz konusu ise 5. sınıfların ilkokul olarak kalması ve diğer branş derslerinden öğretmenlerin sınıf öğretmeniyle beraber yürütebileceği bir model üzerinde çalışma olasılıkları değerlendirilmelidir.

2. 4+4+4 eğitim uygulamasının gerekçelerinden biri de ilkokuldan sonra öğrencileri mesleki eğitime yönlendirmek, ülkemizdeki mesleki eğitim oranını AB ülkelerine yaklaştırmaktır. 5. sınıflarda imam hatip ortaokulları dışında

mesleki ortaokulların neler olabileceği tüm eğitim paydaşlarınca tartışılmalıdır. Yine ilkokul 4. sınıftan sonra örgün eğitim dışında kalabilecek öğrenciler düşünöldüğünde, zorunlu eğitimin gerektirdiği temel becerileri edinene kadar bireylerin eğitim sistemi içerisinde yer almasını sağlayacak, ortaokulu kapsayan eğitim modeli için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3. 2017- 2018 eğitim- öğretim yılında öğretim programları yenilenmiştir. Öğretim programlarında öğretmenlerin branşlar bazında dile getirdikleri sorunlar dikkatle incelenmeli yenilenen öğretim programlarının bu sıkıntuları gidermeye yönelik olup olmadığı yeni araştırmalarla ortaya konulmalıdır.

4. Özellikle İngilizce Öğretim Programı ve haftalık ders saati yeniden düzenlenmelidir. Yine, yenilenen İngilizce Öğretim Programının 5. sınıflardaki sıkıntuları ne ölçüde telafi ettiği yeni araştırmalarla ortaya konulmalıdır.

5. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin hem bilişsel, hem duyuşsal hazırbulunuşlukları ile ilgili bilgi eksiklikleri vardır. 5. sınıf öğrencileri ortaokul olsalar da gelişim özellikleri ve yaşları dikkate alındığında diğer sınıf düzeylerinden ayrılmaktadırlar. Öğretmenlerin bu konudaki eksiklikleri hizmet içi eğitimlerle mutlaka giderilmelidir. Öğretmenler bu eğitimlerle desteklenmeli ve 5. sınıf öğrencileri hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.

6. 5. sınıf öğrencilerinin yaşadığı olumsuz eğitsel sonuçların giderilmesi için 5. sınıf öğrencilerine verilecek okul rehberlik hizmetleri düzenli eğitimler şeklinde planlamalı ve aktif bir şekilde yürütmelidir. Bu sayede öğrencilerin 5. sınıfta yaşadıkları uyum sorunları asgari düzeye indirilmelidir. 5. sınıflarda Rehberliğin ayrı bir ders saati olarak programlara eklenmesi de önerilebilir.

7. Öğretmenlerin öğrencileri daha yakından tanımalarını sağlayacak mekanizmalar geliştirilmeli, ilkokuldaki sınıf öğretmenin öğrencileriyle ilgili tuttuğu raporlar, rehberlik planları aktif bir şekilde 5. sınıf öğretmenlerine sunulmalı ve ilkokul öğretmenleriyle branş öğretmenleri arasındaki iletişim yolları açık tutulmalı ve desteklenmelidir.

8. Bunun yanında öğretmen veli işbirliğine önem verilmeli, velilere de ortaokul olan 5. sınıfların karşılaşacağı olumlu ve olumsuz durumlar hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.

9. Önümüzdeki yıllarda uygulamanın sürekli hale gelmesi durumunda, mevcut lisans programları güncellenmeli, öğretmen adaylarına verilen lisans derslerine, 5. sınıfların öğretim programlarını, gelişimsel özelliklerini, uygulanabilecek öğretim yöntem ve tekniklerini, ölçme değerlendirme yaklaşımlarını ele alan dersler eklenmelidir.

10. İlgili literatürde de uygulamayı betimlemeye yönelik nitel çalışmalar ağırlıktadır. Bu konuda derlenen bilgiler nicel araştırmalarla da desteklenmeye çalışılmalı, öğrencilerin uyum sorunlarının çözümüne, öğretim programlarında yaşanan aksaklıkların belirlenmesi ve giderilmesine yönelik çalışmalara da ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akpınar, B., Dönder, A., Yıldırım, B. & Karahan, O. (2012). Eğitimde 4+4+4 sisteminin (modelinin) karşıt program bağlamında değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 25-39.
- Aybek, B. ve Aslan, S. (2015). Ortaokul öğretmenlerinin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemine yönelik yaşadıkları sorunlar (Elâzığ ili örneği). *İlköğretim Online*, 14(2), 770-786.
- Başaran, İ.E. (2004). *Yönetimde İnsan İlişkileri: Yönetimsel Davranış*. Nobel Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (13.Basım), Pegem A Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem A Yayınevi.
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K. & Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(özel sayı 1), 59-82.
- Çağlar, İ. (2015). *Değişim ve Değişim Yönetimi/Bireysel, Örgütsel ve Toplumsal Düzeyde*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çapar, M. (2015). *12 yıl Zorunlu Eğitim Düzenlemesine Dair Öğretmen ve Öğrenci Algısı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çengel, M. (2013). *Sınıf İkliminin Oluşması Sürecinde Örtük Program: Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, S. B., Doğan, S. & Pınar, M.A. (2013). 4+4+4 yeni eğitim sistemi'nin yansımaları: Beşinci sınıflardaki eğitim-öğretim sürecinin branş öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,8(9). 1081-1089.
- Demir, S. B. (2013). Evaluation of the new education system by social studies teachers. *Educational Research and Reviews*, 8(17), 1525-1532.
- Düşmez, İ. & Bulut, H. (2015). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sistemi: Giresun örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 157-176.
- Epçaçan, C. (2014). İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri (Siirt ili örneği). *Ekev Akademi Dergisi*, 18 (58).
- Erol, N. (2011). Toplumsal değişme ve eğitim: temel ilişkiler, çelişkiler, tartışmalar. *Gazi Akademik Bakış*, 9, 109-122.
- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve fatih projesi yasa tasarısı = Reform mu?. *İlköğretim-Online*, 11 (3), 556-577.
- İleri, Ü. (2009). *Türkiye'de Toplumsal Değişimin Çalışma İlişkileri Üzerindeki Etkileri*. TÜHİS Yayınları.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın.
- Kaya, E., Eryılmaz, Ö., Gezer, U., Ekici, M. & Kapan, E. (2015). Öğretmenlerin on iki yıllık zorunlu eğitimin (4+4+4) sosyal bilgiler dersine yansımalarına ilişkin algıları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(2).
- Kazu, İ.Y. & Eroğlu, M. (2012). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının 12 yıllık zorunlu eğitim sistemine yönelik görüşlerinin belirlenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*.
- Kılınç, E. & Dere, İ. (2015). 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminde 5.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(3), 989-1003.

- MEB, (2012a). *12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular – Cevaplar*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf. Erişim tarihi: 17.11.2012.
- Memişoğlu, S-P. & İsmetoğlu, M. (2013). zorunlu eğitimde 4+4+4 uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Journal of Research in Education and Teaching*, 2(2).
- Örs, Ç., Erdoğan, H. & Kipici, K. (2013). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sistemi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 131-154.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Seçkin Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ekinoks Yayıncılık.
- Tangülü, Z. & Çıdaç, T. (2014). Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersine giren branş öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(2). 227-242.
- Yılmaz, N., Taşçı, G., Fidan, M. & Nurlu, Ö. (2014). 4+4+4 sistem değişikliğinin ilk yılında ilkokul birinci sınıflardaki durum: Sorunlar ve ihtiyaçlar (Erzincan örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (Özel Sayı 1), 133-148.
- Zayımoğlu Öztürk, F. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 31-90.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: 4 + 4 + 4 staging system started in 2012. One of the groups most affected by this new application in our education system is 5th grade students. With this application, 5th grade students are no longer primary school but secondary school. In addition, the buildings, teachers, curricula and weekly lessons have changed and 5th grade students have faced many innovations. The aim of this research is to investigate educational outcomes of including 5th grades in secondary school after the implementation of current 4+4+4 staging system according to teachers' opinions.

Method: The research was designed based on exploratory mixed method model in which both qualitative and quantitative research designs are used. The target

population of the study comprises Turkish, Maths, Science, Social Studies and EFL teachers working at secondary schools located in Yeşilyurt and Battalgazi districts of Malatya Province. The qualitative data were collected using semi-structured interview forms, while the quantitative data were collected using a scale that was developed by the researcher. To collect the qualitative data, interviews were conducted with 44 teachers. To collect quantitative data, "Teachers' Opinion Scale on the Educational Outcomes of Including 5th Grade in Secondary School with 4+4+4 Staging System" developed by the researcher was administered to 637 teachers. To analyze the data obtained, SPSS 15.0 packaged software was used. The data were analyzed using significance tests such as t-test and variance analysis (ANOVA) according to normality of the data set, and descriptive statistics such as frequency (f) and percentage (%).

Findings (Results): At the end of the research, educational results were evaluated both qualitatively and quantitatively. On the qualitative dimension of the research, educational results of including 5th grades in secondary school after the implementation of 4+4+4 staging system were analyzed and interpreted separately in terms of teachers, students, curriculum and teachers' suggestions related to this implementation take place in the research. According to the quantitative results, it was revealed that teachers' opinions are mainly negative in terms of teachers and students. When the themes are evaluated separately, it is seen that the most positive result is in "Pedagogical Content Knowledge" theme and the most negative results are in "Students' Childish Behaviours" and "Students' Educational Levels" themes in terms of teachers. Meanwhile, it is also seen that in terms of students the most positive result is in "Happiness of Student" and the most negative results are in "Not Getting Used to Branch Teachers" and "Emotional Emptiness" themes. With regard to the curriculum, results change according to branches but it is revealed that learning outcomes, content, teaching-learning process, assessment and evaluation dimensions of the curriculum are evaluated from positive and negative aspects. In terms of learning outcomes, while Science and Social Studies teachers think that learning outcomes go beyond the students' levels, Turkish and Maths teachers state opposite. With respect to content, Turkish teachers think that not including grammar subjects to 5th grade curriculum is unfavourable; English and Social Studies teachers think that content is too intense for the 5th grade students; and Maths and Science teachers think that content is simple and superficial. Concerning teaching-learning process, it is understood that English teachers mostly find game activities and lesson materials inadequate. Moreover, it appears that Science teachers have difficulties mostly in using methods and techniques appropriate for students' levels. In terms of assessment and evaluation dimension, it is seen that Turkish and Maths teachers

mostly state that assessment and evaluation instruments used for 5th grades are sufficient, but Science and English teachers mostly state that assessment and evaluation instruments they use are not suitable for the 5th grades. Besides, when considered all aspects, it is found out that Maths teachers mainly reflect the most positive opinions, but English teachers mainly reflect the most negative opinions about the curriculum. . In addition, teachers' suggestions to the implementation are identified.

On the quantitative dimension of the research, when analyzed the points taken by teachers from sub-dimensions of "Teachers' Opinion Scale on the Educational Outcomes of Including 5thGrade in Secondary School with 4+4+4 Staging System", it is understood that teachers do not agree with "Negative Results from the point of Teachers" factor, which means they do not find the educational results of 4+4+4 implementation negative in terms of teachers. It is also understood that teachers are indecisive when evaluated "Results in Terms of Students" and "Results Related to Curriculum " factors; and that they agree with "Positive Results from the point of Teachers", which means they find the educational results of 4+4+4 implementation positive in terms of teachers. It is also seen that teachers' opinions do not change according to their seniority, whether they were primary school teachers before and the faculty they graduated from, but change in some sub-dimensions of the scale according to their study fields and the school where they work. However, when considered small effect size, it is understood that teacher opinions are similar.

Conclusion and Discussion: Some suggestions were made in line with the results obtained in the research, which included the involvement of all stakeholders, particularly the teachers, in decision making processes regarding new practices, consideration of new model where 5th grade is kept in elementary school with an overwhelming foreign language curriculum and other subject teachers delivering their subjects in cooperation with classroom teachers, rearrangement of lesson hours in schools which use full-day schooling schedule, rearranging especially the EFL curriculum and weakly lesson hours, conducting future research on the impact of renewed curricula for 5th grade in resolving the problems faced at this class level.